

دیروز که مهمان خانه‌ی مادر بزرگ بودیم برای مرتب کردن زیرزمین خانه به کمک او رفتیم. من در زیرزمین چند چیز عجیب دیدم. یک بخاری که شبیه بخاری و شوقاژهای ما نبود، یک چراغ که مادر بزرگ به آن گردسوز می گفت و یک سماور که خیلی زیبا و جالب بود.

من از مادر بزرگ خواستم که درباره‌ی این وسایل و طرز کار آنها برایم توضیح دهد. مادر بزرگ گفت در زمان گذشته سوخت‌هایی که ما استفاده می کردیم با امروز خیلی فرق داشت. مادر بزرگ ادامه داد این بخاری و چراغ گردسوز برای تولید گرما و نور به نفت احتیاج داشتند و برای کار کردن این سماور از ذغال استفاده می کردیم. سوخت‌ها موادی مثل بنزین، گاز، نفت، گازوئیل و ... هستند که می سوزند و انرژی تولید می کنند.

در گوشه‌ی حیاط هم تنوری برای پخت نان داشتیم که چوب داخلش می گذاشتیم و با آتش زدن چوب‌ها کار می کرد. در این هنگام خاله مریم که مثل من به حرف‌های مادر بزرگ گوش می داد گفت: سوخت‌ها می سوزند و نور و گرما تولید می کنند. ما از گرمای آنها برای گرم کردن خانه، مدرسه و یا برای پختن غذا، به حرکت در آوردن اتومبیل‌ها همچنین در تولید برق در نیروگاه‌ها استفاده می کنیم.

مادر صحبت‌های خاله را ادامه داد و گفت: درست است که سوخت‌ها برای زندگی ما مفید هستند، ولی ضررهایی هم دارند، سوخت‌ها در اثر سوختن باعث آلودگی هوا و محیط زیست می‌شوند که این آلودگی‌ها می‌تواند باعث ایجاد بیماری‌های زیادی در انسان و سایر موجودات شود. به همین خاطر است که امروزه دانشمندان تلاش می‌کنند که بیش‌تر از انرژی‌های پاک حاصل از گرمای خورشید و انرژی باد جهت تولید گرما، برق و ... استفاده کنند.

مادر بزرگ ادامه داد: عزیزم، بعضی سوخت‌ها تمام شدنشان هستند پس باید از آنها درست استفاده کنیم. سوخت‌ها از بقایای گیاهان و موجودات زنده‌ای که میلیون‌ها سال قبل در زیر خاک مدفون شدند تشکیل شده‌اند به همین خاطر به آنها سوخت فسیلی می‌گویند مثل نفت، بنزین، گاز و ...

باید توجه داشته باشیم که این منابع سوخت روزی تمام می‌شوند. خاله مریم که بایک سینی چای و شیرینی وارد زیرزمین شده بود گفت: راستی یک نکته‌ی مهم دیگر، هزینه‌ی زیادی صرف تصفیه‌ی نفت خام و تهیه محصولات مختلفی مثل بنزین در پالایشگاه‌ها می‌شود. پس این هم یکی دیگر از دلایلی است که دانشمندان در حال جایگزین کردن انرژی‌های پاک مثل انرژی خورشید و باد به جای سوخت‌های فسیلی هستند.

مادر بزرگ از سینی، چای و شیرینی برداشت و رو به من گفت: عزیزم می‌توانی این چراغ گردسوز را به عنوان یادگاری با خود ببری. دست مادر بزرگ را بوسیدم و با خوشحالی هدیه‌ام را به اتاق بردم تا به پدر نشان دهم.

۱

کدام سوخت‌ها تمام شدن هستند؟ دور آن‌ها خط بکش.

۲

جاهای خالی را پر کن.

الف: سوخت‌های فسیلی می‌سوزند، **گرما** و **نور** تولید می‌کنند.

ب: انرژی خورشید و باد جزء انرژی‌های **تمام نشدنی** است.

۳

سوخت‌های فسیلی چه ضرری برای ما دارند؟

باعث آلودگی هوا ایجاد بیماری‌های تنفسی می‌شود.

با کمک نقشه‌ی مفهومی کامل کن.

زندگی روزمره

الف) از سوخت‌ها در استفاده‌های گوناگون می‌شود.

سوخت‌ها

ب) بعضی منابع سوخت هستند.

سوخت‌ها گوناگون هستند.

تمام شدنی

پ)
از انواع سوخت‌ها هستند.

گاز، نفت، گازوئیل